

Verkiezingsprogramma

Tweede Kamer 2025

Jong Sociaal Contract

Inhoudsopgave

Bestaanszekerheid voor iedereen.....	2
Strijd tegen energiearmoede.....	2
Stagevergoedingen.....	2
OV voor jongeren.....	2
Nul procent rentetarief op studieschuld.....	3
Vast contract als standaard.....	3
Afschaffen van het minimumjeugdloon.....	3
Bescherming tegen arbeidsuitbuiting.....	3
Een sterke basis voor de toekomst.....	4
Onderwijs dat kansen creëert.....	4
Woningbouw: De oplossing voor de wooncrisis.....	4
Betaalbare woningen voor jongeren en starters.....	5
Generaties verbinden door wooninitiatieven.....	5
Middengroepen op de woningmarkt.....	5
Bureaucratie in de woningbouw doorbreken.....	5
Een veilige digitale wereld voor de jeugd.....	6
Beter bestuur.....	7
Een menselijke overheid.....	7
Herstel vertrouwen tussen burger en overheid.....	7
Versterking van lokale democratie.....	8
Bescherming van klokkenluiders en ambtsdragers.....	8
Doorbreken van de Randstad-focus.....	8
Verduurzaming voor iedereen.....	9
Stikstofaangepak met stabiliteit en leiderschap.....	9
Energievoorziening voor een stabiele toekomst.....	9
Klimaatdoelen zijn beloften, geen opties.....	9
Haalbaar en betaalbaar.....	9
Meer draagvlak, minder dwang.....	10
Weerbare samenleving.....	11
Een sterke defensie van ons land.....	11
Investeren in infrastructuur.....	11
Sociale zekerheid.....	11
Een robuuste economie.....	12
Inzetten op talentontwikkeling.....	12
Investeren in de toekomst.....	12
Economische weerbaarheid.....	12
Migratie.....	13
Meedoen vanaf dag één.....	13
Eerlijk werk, eerlijke kansen.....	13
Balans terug in het onderwijs.....	13

Bestaanszekerheid voor iedereen

In een tijd waarin bestaanszekerheid onder druk staat, maken wij duidelijke keuzes voor een eerlijke en solidaire samenleving. Jongeren verdienen een toekomst waarin werk loont, onderwijs toegankelijk blijft en niemand in de kou hoeft te zitten. Daarom zetten we stevig in op het terugdringen van energiearmoede, een eerlijker arbeidsmarkt en betere ondersteuning voor studenten. Wij kiezen voor een samenleving waarin iedereen vooruit kan komen met oplossingen van betaalbare energie tot een fatsoenlijke stagevergoeding en bescherming tegen uitbuiting.

Strijd tegen energiearmoede

Een eerste insteek van inzet richting verkiezingen is het verminderen van energiearmoede in Nederland. Daarbij zullen we inzetten op het verlagen van elektriciteitskosten en het verduurzamen van onze industrie. Bestaanszekerheid betekent ook betaalbare energie. We streven naar een sociaal tarief op de energiebelasting, waardoor het verwarmen van uw huis goedkoper wordt. Gas uit de Noordzee wordt gebruikt om gas betaalbaar en beschikbaar te houden zolang we nog in de overgangsfase naar duurzame energie zitten. Wij blijven ons houden aan de klimaatdoelen van Parijs, terwijl wij tegelijkertijd oog houden voor geopolitieke ontwikkelingen die vragen om een sterk concurrerend vermogen waarbij we vitale industrie moeten veiligstellen voor ons Europa.

Stagevergoedingen

We voeren een verplichte belastingvrije stagevergoeding in voor mbo-, hbo- en wo-studenten, die € 450 per maand bedraagt. Dit is ook het minimum voor een fulltime stage. Deze vergoeding geldt voor stages van ten minste zes weken. Mkb'ers of non-profit organisaties zoals stichtingen en verenigingen met een klein budget kunnen hiervoor ondersteuning aanvragen. Dit helpt concreet jongeren vooruit om naast dat zij zich specialiseren op hun vakgebied, zodat zij ook financieel makkelijker rond kunnen komen. Bovendien maken we samen met het beroepsonderwijs en het bedrijfsleven, zowel landelijk, sectoraal als regionaal, afspraken voor doelmatig en kansrijk opleiden en ontwikkelen van meer beroeps- en praktijkgerichte trajecten. Het is goed dat de samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven actieplannen maakt voor voldoende stages en leerwerkplekken.

OV voor jongeren

De landelijke jongerendagkaart moet niet verdwijnen, maar in stand gehouden blijven voor jongeren. Een jongerendagkaart maakt dat je er op uit kunt gaan, cultuur kunt ontdekken, vrienden kunt bezoeken en mobieler bent in je dagelijkse leven, vooral in de levensfase waarin een auto niet toegestaan of niet betaalbaar is. Het is tegelijkertijd goed in kader van mentaal welzijn dat jongeren

niet thuis blijven of in de digitale samenleving blijven hangen maar eropuit gaan. Verder moet er ook meer aandacht zijn voor openbaar vervoer in landelijke regio's, waar veel verbindingen worden afgetakeld of afgeschaft.

Nul procent rentetarief op studieschuld

We erkennen de onevenredige studieschulden waar studenten uit de pechgeneratie mee te maken hebben gekregen. Naast de gerealiseerde sobere tegemoetkoming voor studenten uit de pechgeneratie, willen we dat voor studenten die in die periode hun studieschuld hebben opgebouwd de rente definitief op de beloofde 0% bevroren wordt.

Vast contract als standaard

De meeste jongvolwassenen zijn flexibel in hun dagelijkse leven, maar als je later een huis wil dan is zekerheid net zoals die de generaties vóór ons had een goed uitgangspunt. Een vast contract zou de norm moeten zijn. Een vast contract biedt meer zekerheid op werk en inkomen en een betere toegang tot sociale regelingen. We streven ernaar dat minimaal 70% werkenden straks een vast contract heeft.

Afschaffen van het minimumjeugdloon

Het is goed dat jongeren op de arbeidsmarkt een meer gelijkwaardig loon ontvangen. Wij zijn het eens dat het jeugdloon op termijn wordt afgeschaft. Jongeren betalen immers lasten, zorgverzekeringskosten en zijn voor de wet volwassen vanaf 18 jaar. BBL'ers willen we nu al een gelijkwaardige beloning geven. Voor een meer volwaardig loon voor jongeren en de jongere generatie staan wij ook voor een verhoging van het minimumloon.

Bescherming tegen arbeidsuitbuiting

In Nederland hebben we relatief hoge lonen in verhouding tot de rest van Europa. Dit brengt welvaart, arbeidsproductiviteit en een verhoogde standaard van leven met zich mee. Een goed inkomen hier betekent tegelijkertijd een schaduwzijde voor mensen die naar Nederland komen om een goed salaris te verdienen (bijvoorbeeld seizoensarbeiders). De afgelopen jaren zijn er arbeidsbureaus ontstaan die actief mensen van buiten Europa naar Nederland halen om hier te werken. Wij willen echter waken dat dit leidt tot arbeidsuitbuiting van de zwaktes uit de maatschappij en werkgevers die daarmee niet voldoen aan de standaarden van de Nederlandse arbeidsuitbuiting. In de praktijk is de meldingsbereidheid onder deze groepering laag en de kans van opsporing en vervolging een uitdaging. Er moet meer geld naar de handhaving van arbeidsuitbuiting, om schrijnende situaties te voorkomen zoals matrassen die in een tijdsbestek van 24 uur door drie mensen in een soort ploegendienst worden gedeeld.

Een sterke basis voor de toekomst

Een stabiele basis, rustige opgroei naar adolescentie en jezelf kunnen uitvinden vanuit jouw eigen interesses is wat wij willen voor ons land. Ieder mens is uniek in relatie tot de ander binnen de gemeenschap. Tegelijkertijd is niet ieder mens gelijk en heeft ieder zijn eigen sociaaleconomische komaf. Dit maakt dat niet iedereen gelijke kansen krijgt in zijn of haar leven naarmate het leven begint.

Onderwijs dat kansen creëert

Wij pleiten voor een herstructurering in het onderwijs dat gelijke kansen moet bevorderen. Kinderen moeten goed kunnen lezen en rekenen. Dat is belangrijk voor hun toekomst. We willen dat (basis)scholen hier meer tijd aan besteden. In elke klas moet er dagelijks gelezen worden. Rekenen moet weer een kernvak worden. Leraren moeten zich kunnen richten op lesgeven. Daarom willen we dat ze minder tijd kwijt zijn aan administratie, zoals rapporten en oudercommunicatie. We willen een adequaat maximum voor het aantal leerlingen in een klas. Zo krijgen kinderen meer aandacht en kunnen leraren beter lesgeven. Veel opleidingen zijn onnodig in het Engels. We willen dat meer studies weer in het Nederlands worden gegeven, behalve als het echt nodig is voor internationale samenwerking of specifieke sectoren. Voor internationale studenten willen we meer toegankelijke taallessen Nederlands aanbieden en tegelijkertijd de Nederlandse taal sterker maken in het hoger onderwijs. Kunstmatige intelligentie (AI) kan studenten helpen om beter te leren. Maar we vinden het belangrijk dat AI alleen als hulpmiddel wordt gebruikt. Studenten moeten zelf blijven nadenken en leren. Studenten moeten mee kunnen praten over hun opleiding. We willen dat scholen beter luisteren naar studentenraden en zorgen voor goede begeleiding en duidelijke terugkoppeling.

Woningbouw: De oplossing voor de wooncrisis

De wooncrisis is vooral een uitvoeringscrisis. Wij staan achter het standpunt van NSC dat het nodig is om onnodige barrières weg te halen. Het is van belang dat er meer woningen gebouwd worden, met name betaalbare woningen en sociale huur. Tegelijkertijd is het een realiteit dat de woningcrisis een lange adem is en een langetermijnvisie vraagt om deze in de komende 10 tot 15 jaar stap voor stap op te lossen. Verder is het goed dat het ministerie van Volkshuisvesting in samenspraak met lokale overheden afspraken maakt over de bouwopgave in Nederland. Wij pleiten voor cofinanciering om grote woningbouwprojecten van de grond te krijgen en zien dit als de oplossingen om samen met lokale overheden te kijken naar werkzame oplossingen om woningbouw voor jongeren en starters te bouwen.

Betaalbare woningen voor jongeren en starters

Voor jongeren is het steeds moeilijker om een betaalbaar huis te vinden. Daarom willen wij dat er sneller vergunningen komen voor woningbouw en dat er meer aandacht is voor circulaire en duurzame projecten. Iedereen moet kunnen wonen in een betaalbaar huis, met name voor starters is extra steun belangrijk. Daarom willen wij meer betaalbare woningen bouwen en duidelijker vastleggen wat “betaalbaar” betekent. We willen duidelijke afspraken over wat een betaalbare woning is en daarbij de grens lager leggen, zodat starters echt geholpen worden. Ook willen we een landelijk platform voor woningruil, zodat mensen makkelijker kunnen doorstromen. Wij vinden dat iedereen de mogelijkheid moet hebben om een eigen huis te hebben in plaats dat huizen in handen vallen van eigenaren met soms wel honderden huizen. Verder moet er meer aandacht zijn voor toegankelijke huizen voor mensen met een beperking.

Generaties verbinden door wooninitiatieven

Wij moedigen initiatieven aan om woonvormen te ontwikkelen die bijdragen aan diverse bouw- en woonvormen die verschillende generaties met elkaar verbinden. Dit betekent in de praktijk dat je bouwt aan gemeenschappen en samenwerkt naar mogelijkheden om de wijsheid van de oudere generaties te verbinden met de denkkraft, innovatie en vindingrijkheid van de jongere generatie. Een voorbeeld is de recente presentatie op het VNG-congres over een samenlevingssituatie tussen jongeren en ouderen, wat aanknopingspunten geeft over concrete maatregelen die bijdragen aan mentaal welzijn en de afname van zorgvraag. Dit draagt bij aan wederzijds begrip en het uitgangspunt leven en laten leven.

Middengroepen op de woningmarkt

Steeds meer mensen met een modaal inkomen vallen buiten de boot op de woningmarkt. Vooral alleenstaanden lopen vast: koopwoningen zijn vaak te duur en te groot voor één persoon. Daarom willen wij dat er meer betaalbare huizen gebouwd worden, bijvoorbeeld met kleinere kavels of zonder tuin. Zo kunnen woningen sneller en goedkoper worden gerealiseerd. Een goede oplossing is bouwen via Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO). Daarbij werkt een groep mensen samen aan een groot woningbouwproject. Je kiest samen wie je toekomstige buren worden en bouwt tegelijk aan een sterke buurt, waar mensen naar elkaar omkijken. Dit gebeurt vaak in overleg met de gemeente. Wij willen dat lokale overheden dit soort initiatieven veel actiever gaan ondersteunen.

Bureaucratie in de woningbouw doorbreken

De gemeentelijke goedkeuring van bouwplannen wordt aan strikte termijnen gebonden en de mogelijkheden voor bezwaar en beroep worden ingeperkt. Waar nodig geven we gemeenten mensen, kennis en middelen om processen te versnellen. Hierbij geven wij de voorkeur aan het inwerken van nieuwe

ambtenaren dan de hoge mate van externe inhuur die plaatsvindt op provinciaal en gemeentelijk niveau.

Een veilige digitale wereld voor de jeugd

De huidige jongeren groeien op in een digitale wereld. Dat mag geen gevaar vormen voor hun mentale gezondheid. Daarom willen wij dat de overheid strengere regels maakt voor sociale media-algoritmes. Onafhankelijke journalistiek is daarbij belangrijk: we willen investeren in onderzoeksjournalistiek en de positie van journalisten versterken. Het is belangrijk om desinformatie in de maatschappij tegen te gaan en onze jongeren weerbaarder te maken door algoritmes veroorzaakte verbubbeling en radicalisering te voorkomen.

Beter bestuur

De overheid moet mensen echt zien en goed met andere overheden omgaan. Respect moet terugkomen in het politieke klimaat, terwijl we elkaar eerlijk durven aan te spreken over de lange termijn uitdagingen waar Nederland de komende paar jaren voor staat. Dit betekent scherpere keuzes richting de toekomst op thema's als duurzaamheid, strategische keuzes voor onze industrie, stikstof en landbouw, eerlijke uitkoop van agrariërs en ruimte maken voor woningbouw voor de volgende generaties.

Een menselijke overheid

We staan voor een menselijke overheid die oog heeft voor het vergissen of onbewuste fouten maken van mensen. We staan daarom voor het recht van mensen om zich te vergissen met de mogelijkheid dat administratieve fouten niet uitmonden in repressie, maar het helpen van mensen naar de juiste wegen om hulp te verkrijgen. Dit leidt tot minder sociaal onrecht en meer zekerheid voor mensen. De overheid moet ook dichtbij en begrijpelijk zijn. Iedereen moet makkelijk in contact kunnen komen met instanties. Voor minder digitale burgers moeten er lokale gemeente loketten zijn waar zij persoonlijk contact kunnen krijgen met de overheid voor het oplossen van hun problemen. De huidige praktijk laat zien dat een digitalisering of AI-bots het menselijke contact laten afnemen of minder gestandaardiseerd is, wat leidt tot een minder goede beantwoording van vragen dan in de praktijk wenselijk is. We willen ook dat toezichthouders en inspecties onafhankelijker worden, om mensen te beschermen. Maatschappelijke initiatieven verdienen steun, omdat ze laten zien dat mensen samen veel kunnen bereiken. We willen dat burgers mee kunnen denken over grote vraagstukken, zoals woningbouw en migratie. Daarom pleiten we voor burgerberaden op lokaal en landelijk niveau.

Herstel vertrouwen tussen burger en overheid

Wij streven naar een overheid die goed functioneert in verhouding tot haar eigen ingezetenen waarvoor zij zich inzetten. Het aantal Rijksambtenaren moet proportioneel zijn in lijn met de taakstelling die een ministerie ontvangt. Wij vinden het beter om professionele krachten op te nemen in het ambtelijke apparaat. Het professionaliseren van in-house kennis is daarnaast een investering in de eigen organisatie en is op de lange termijn goedkoper dan externe inhuur. Tegelijkertijd zijn we van mening dat er met overheidsgeld sober en doelmatig moet worden omgegaan.

Versterking van lokale democratie

Een goed functionerende lokale en provinciale democratie vraagt om een goede ondersteuning van de volksvertegenwoordiging bij zijn controlerende taak, onder meer door een stevige griffie en onafhankelijke rekenkamers. Ook moet er voldoende inspraak zijn voor burgers, bijvoorbeeld via een bindend correctief referendum op lokaal niveau. De werkgeversorganisatie wordt op afstand gezet van de gemeenteraad of de Provinciale Staten. Benoeming, selectie en ontslag vinden plaats op verzoek van de lokale volksvertegenwoordiger die past op het niveau van het ambt.

Bescherming van klokkenluiders en ambtsdragers

Mensen die misstanden aan het licht brengen (zoals ambtenaren, werknemers of volksvertegenwoordigers) verdienen sterke bescherming. Klokkenluiders moeten veilig melding kunnen doen, zonder angst voor represailles. Wij willen dat de aanbevelingen van de Raad van Europa hierbij worden gevolgd. Als de naam van een klokkenluider bewust en tegen diens wil openbaar wordt gemaakt, moet dit strafbaar zijn en leiden tot vervolging van de verantwoordelijke partij. Ook volksvertegenwoordigers en ambtsdragers op lokaal niveau moeten beschermd worden wanneer zij misstanden melden bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken of de Commissaris van de Koning. Het gaat daarbij altijd om meldingen van misstanden, niet om politieke kwesties. Een onafhankelijk meldpunt kan hen bijstaan en moet actief ondersteund worden door het ministerie.

Doorbreken van de Randstad-focus

Wij vinden dat het niet meer dan logisch is dat het zwaartepunt het ambtenarenapparaat in Den Haag ligt. Immers is dit het centrum van de politieke macht in Nederland. Tegelijkertijd is het punt van uitvoeringsorganen in de regio een goede stap. Wij pleiten voor het beter herverdelen van ministeries door Nederland, als dit doelmatig is en bijdraagt aan een economische impuls voor desbetreffende regio's. Tegelijkertijd kan dit de druk doen verlagen op het woningtekort in de Randstad.

Verduurzaming voor iedereen

Klimaatverandering is geen ver-van-ons-bedshow, maar iets dat ons allemaal raakt. Daarom willen wij een eerlijke en haalbare energietransitie. Iedereen moet mee kunnen doen: van studenten en starters tot ondernemers en boeren. We investeren in groene technologie en duurzame banen, zodat de economie sterker wordt én we onze planeet beschermen. Niemand mag achterblijven.

Stikstofaanpak met stabiliteit en leiderschap

Het stikstofprobleem lossen we op met leiderschap, niet met paniek. We willen duidelijke regels en doelen waar iedereen mee vooruit kan. Woningbouw krijgt voorrang, want jongeren hebben juist nu betaalbare huizen nodig. Ook infrastructuur, zoals wegen, elektrische aansluiting en openbaar vervoer bij nieuwe wijken, moet sneller gerealiseerd worden. De veestapel moet kleiner, maar dat doen we in goed overleg met boeren. Zij hebben al te vaak te maken gehad met wisselend beleid en onduidelijke regels. Tijd voor stabiele afspraken, zodat boeren en geldverstrekkers weten waar ze aan toe zijn.

Energievoorziening voor een stabiele toekomst

Energie is de basis van onze samenleving. Daarom moeten we nú investeren in een sterk elektriciteitsnet en netcongestie aanpakken. Lokale energiehubs, waar bedrijven en bewoners samen opwekken en opslaan, maken ons systeem slimmer en minder afhankelijk van fossiele brandstoffen. We willen fossiele centrales stap voor stap verminderen en inzetten op een mix van zon, wind, waterstof en kernenergie. Tegelijk werken we aan een noodplan, zodat Nederland altijd verzekerd blijft van energie. Regio's die te maken krijgen met energieprojecten moeten daar ook eerlijk van meeprofiteren.

Klimaatdoelen zijn beloften, geen opties

Nederland heeft zich gecommitteerd aan de klimaatdoelen: in 2030 vijftig procent minder uitstoot, in 2050 klimaatneutraal. Dat is geen optie, dat is een belofte. Uitstel of afstel ondermijnt het draagvlak. Maar die doelen zijn ook een kans: innovatie, bijvoorbeeld in waterstof, kan Nederland wereldwijd op de kaart zetten en nieuwe banen opleveren. Ook ons eigen gedrag telt: we moeten bewuster omgaan met energie en grondstoffen.

Haalbaar en betaalbaar

De energietransitie moet betaalbaar blijven. Wij willen energiearmoede voorkomen door lage- en middeninkomens te helpen met isolatie en zonnepanelen. Door te beginnen bij de slechtst geïsoleerde huizen is het mogelijk de grootste vooruitgang te boeken. Regelingen moeten simpel en eerlijk zijn. De kosten moeten eerlijk verdeeld worden: grootverbruikers dragen hun deel bij. Het MKB en start-ups krijgen steun om te verduurzamen, want zij zijn de

motor van onze economie. En ook de overstap naar elektrische auto's moet voor iedereen bereikbaar blijven. Pas als laadpunten en betaalbare alternatieven op orde zijn, kunnen we overstappen naar emissievrije zones.

Meer draagvlak, minder dwang

We willen burgers, bedrijven en regio's actief bij de keuzes betrekken die er gemaakt worden. Lokale energiecoöperaties en burgerinitiatieven krijgen meer ruimte. Grote industrieën moeten verduurzamen, maar we zorgen dat ze in Nederland blijven. Voor jonge ondernemers en innovatieve startups maken we het makkelijker om te experimenteren met duurzame oplossingen. Daarnaast werken we op Europees niveau samen, zodat Nederland niet alleen voor de kosten opdraait. Wij geloven dat de energietransitie geen bedreiging is, maar een kans om een eerlijker, groener en sterker Nederland te bouwen.

Weerbare samenleving

We leven in tijden van onzekerheid, de veiligheid en stabiliteit die we kenden in de afgelopen jaren kunnen wij niet meer op terugvallen. De westerse vrije wereldorde breekt snel af. De Verenigde Staten zijn van belang voor Nederland en Europa, terwijl zij zelf via een grillig internationaal beleid haar bondgenoten in een onzekere positie brengt. Het belang van strategische autonomie, nieuwe handelsakkoorden en een weerbare samenleving die bijdraagt aan onze weerstand tegen desinformatie, buitenlandse propaganda en polarisatie.

Een sterke defensie van ons land

Vanuit Jong Sociaal Contract moedigen wij jongeren aan om een bijdrage te leveren aan defensie. Dit kan als burger, (cyber)reservist of bijvoorbeeld via Defensity College. Wij steunen hogere en doelmatige defensie-uitgaven ter bescherming van ons land en onze bondgenoten. Het is van belang om te investeren en innoveren op het gebied van anti-drone, cyberveiligheid en marine toepassingen. Op deze manier kunnen wij met onze kennis en vaardigheden een goede bijdrage leveren aan het versterken van ons bondgenootschap.

Investeren in infrastructuur

De 5 procent NAVO-norm biedt de mogelijkheid om 1,5 procent te steken in investeringen in vitale infrastructuur. Zo pleiten wij bijvoorbeeld voor de aanleg van nieuwe spoorverbindingen voor een betere verbinding buiten de Randstad. Voorbeelden hiervan zijn de Nedersaksen-, en Lelylijn, maar ook verbeteringen van bestaande verbindingen zoals de Maaslijn. Ook moeten we inzetten op verduurzamingsmaatregelen bij defensie die klimaatbestendig zijn, zoals elektrificeren van ondersteunende apparaten om missies. Zonder hierbij het realisme uit het oog te verliezen dat de uitzondering van klimaatmaatregelen niet van toepassing is op defensie met oog op het kunnen verdedigen van onze vitale infrastructuur, en dit zonder restricties op dit gebied moet kunnen.

Sociale zekerheid

Wij wensen niet te snijden in het socialezekerheidsstelsel om defensie-uitgaven te betalen. In de Koude Oorlog hebben wij een sociaal zekerheidsstelsel neergezet terwijl tegelijkertijd werd geïnvesteerd in Defensie. Een lager sociaal zekerheidsstelsel kan onder andere leiden tot polarisatie en wantrouwen richting instituties.

Een robuuste economie

Inzetten op talentontwikkeling

Technisch talent is schaars maar wel broodnodig. We stimuleren dat technische opleidingen beter aansluiten op de vraag van bedrijven. We willen investeren in technisch talent en dat combineren met onderwijs en meer waardering van technische studies vanuit alle kennisniveaus. Met name in het huidige basisonderwijs, waar tegenwoordig kinderen geleerd worden dat het doel van het onderwijs is om zo hoog mogelijke opleiding te doen. Door kinderen op jonge leeftijd kennis te laten maken met techniek en ontwerpen willen wij meer enthousiasme creëren voor kansrijke beroepen waar grote arbeidstekorten zijn.

Investeren in de toekomst

Voor de toekomst moeten we slim investeren. Wij willen energiehubs opzetten en meer ruimte geven aan innovatieve pilots. Zo kan Nederland vooroplopen in de energietransitie en nieuwe ideeën uitproberen. Tot slot willen wij dat Box 3 eerlijker wordt ingericht, naar Zweeds model bijvoorbeeld. Dat betekent dat zowel een vast percentage als het echte rendement belast wordt. Zo zorgen we voor een rechtvaardiger belastingstelsel.

Economische weerbaarheid

Producten (met name voor verduurzaming) worden bij voorkeur gekocht binnen Europa en bij strategische (handels-)partners. Daarnaast moet er een verbod komen op apparaten die op afstand kunnen worden uitgeschakeld buiten de EU, via zogenoemde kill switches.

Migratie

Nederland staat voor grote uitdagingen. We willen vluchtelingen bescherming bieden, arbeidsmigranten eerlijk behandelen en ons onderwijs sterk en toegankelijk houden. Migratie moet menswaardig zijn, maar ook eerlijk en houdbaar voor onze samenleving.

Meedoen vanaf dag één

Asielmigratie moet vanaf het begin beter geregeld worden. Asielzoekers moeten direct kunnen starten met het leren van Nederlands en de kans krijgen om te werken. Dat voorkomt verveling, geeft een nuttige dagbesteding en vergroot de kans op een goede integratie. Daarbij is het belangrijk dat iedereen die hier komt, onze basiswaarden respecteert: democratie, gelijkheid en vrijheid. Ook de opvang moet slimmer worden georganiseerd. Kleinschalige opvang verspreid over het land vergroot het draagvlak, zolang gemeenten eerlijk meedoen en bewoners worden betrokken bij de plannen. Tegelijkertijd willen we veilige en legale routes voor asielzoekers, zodat mensen niet langer afhankelijk zijn van smokkelaars en gevaarlijke reizen over zee. Omdat Nederland dit niet alleen kan oplossen, zetten we in op een gezamenlijke Europese aanpak.

Eerlijk werk, eerlijke kansen

Ook arbeidsmigratie moet eerlijker en menselijker. Te vaak worden arbeidsmigranten uitgebuit door malafide uitzendbureaus of ondergebracht in slechte huisvesting. Daarom willen wij strengere controles, fatsoenlijke woonruimte en stevige straffen voor werkgevers die misbruik maken. Arbeidsmigranten zijn volwaardige werknemers en verdienen bescherming. Tegelijkertijd maken we de expatregeling eerlijker door deze geleidelijk af te bouwen, zonder dat Nederland onaantrekkelijk wordt voor talent uit het buitenland. Expats en hun gezinnen krijgen bovendien toegang tot taallessen en ondersteuning, zodat zij echt onderdeel worden van de samenleving.

Balans terug in het onderwijs

Bij studiemigratie willen we de balans herstellen. Het Nederlandse onderwijs is in de eerste plaats bedoeld voor Nederlandse studenten, maar internationale studenten blijven welkom. Universiteiten en hogescholen moeten daarbij meer verantwoordelijkheid nemen. Zij moeten taallessen en inburgering aanbieden zodat internationale studenten beter integreren en vaker in Nederland blijven werken na hun studie. Voor studies die vooral internationale studenten aantrekken en niet noodzakelijk zijn voor onze arbeidsmarkt, mag een numerus fixus worden ingesteld. Ook moet de zogeheten stay-rate omhoog: minstens de helft van de internationale studenten moet na hun studie in Nederland blijven

om bij te dragen aan onze samenleving. Tot slot houden we oog voor veiligheid en worden studenten uit risicolanden strenger gecontroleerd om spionage en misbruik te voorkomen.

Nawoord

Dit verkiezingsprogramma is een richtlijn naar de Tweede Kamerverkiezingen op 29 oktober 2025 met speerpunten die wij belangrijk vinden voor deze verkiezingen. Bijzondere dank aan de visiegroepen, de leden die ons aanschoten met aandachtspunten voor input en in het bijzonder dank aan de programmacommissie die naast dat ze als kerntaak hadden dit verkiezingsprogramma te schrijven zich daarnaast hebben ingezet om meer dan twintig moties en amendementen aangenomen te krijgen op het congres van NSC van september 2025.

Namens,

Jong Sociaal Contract

